ANTHONY MICHAEL COLLINS
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. május 4.[1]

C-560/20. sz. ügy

CR,
GF,
TY
alperes hatóság:
Landeshauptmann von Wien

(a Verwaltungsgericht Wien [bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Bevándorlási politika – Családegyesítési jog – 2003/86/EK irányelv – Menekültek családegyesítése – Kísérő nélküli kiskorú – A 10. cikk (3) bekezdésének a) pontja – A menekültstátusszal rendelkező kísérő nélküli kiskorúval a fogyatékossággal élő felnőtt lánytestvérével együtt családegyesítést kérő szülők – A menekültnek a 10. cikk (2) bekezdésében és a 10. cikk (3) bekezdésében nem említett családtagja – A 3. cikk (5) bekezdése – A tagállamok azon lehetősége, hogy előnyösebb rendelkezéseket fogadjanak el – A 4. cikk (2) bekezdésének b) pontja – A családegyesítő azon felnőtt, nem házas gyermekeivel való családegyesítés, akik egészségi állapotuk miatt képtelenek saját magukról gondoskodni – 17. cikk – A családegyesítés iránti kérelmek eseti alapon történő elbírálása – Valamennyi releváns érdek kiegyensúlyozott és észszerű értékelése – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdése”

I. Bevezetés

1. A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria) jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelme egy kísérő nélküli kiskorú menekült szüleinek és fogyatékossággal élő felnőtt lánytestvérének családegyesítési jogosultságára vonatkozik.[2] E célból a kérdést előterjesztő bíróság azt az időpontot kívánja megállapítani, amikor a menekült kiskorú státuszát értékelni kell. Azt is kérdezi, hogy az uniós jog értelmében meg kell-e adni a tartózkodási engedélyt a kísérő nélküli kiskorú menekült fogyatékossággal élő felnőtt lánytestvérének, ha ennek megtagadása azt eredményezné, hogy a szülők nem élhetnek a családegyesítési jogukkal.

[1] Eredeti nyelv: angol.

[2] A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv (HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.) 2. cikkének b) és f) pontjában foglalt meghatározás szerint.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

2. A 2003/86 irányelv 2. cikkének c) pontja a „családegyesítő” fogalmát a következőképpen határozza meg: „[…] egy harmadik országnak egy tagállamban jogszerűen tartózkodó állampolgára, és aki vagy akinek családtagjai az együttélés érdekében családegyesítésért folyamodnak”.

3. A 2003/86 irányelv 2. cikkének f) pontja a „kísérő nélküli kiskorú” fogalmát a következőképpen határozza meg: „egy harmadik ország olyan állampolgárai, vagy olyan hontalanok, akik tizennyolcadik életévüket még nem töltötték be, és akik a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkeznek, mindaddig, amíg ilyen személy tényleges felügyelete alá nem kerülnek, továbbá azok a kiskorúak, akiket a tagállam területére való beutazásuk után hagytak kíséret nélkül”.

4. Az irányelv 3. cikkének (5) bekezdése szerint az irányelv nem érinti a tagállamok azon lehetőségét, hogy előnyösebb rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn.

5. A 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében a tagállamok ezen irányelv alapján és a IV. fejezetben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel engedélyezhetik a családegyesítő vagy házastársa felnőtt, nem házas gyermekeinek beutazását és tartózkodását, ha egészségi állapotuk miatt képtelenek saját magukról gondoskodni.

6. A 2003/86 irányelv 10. cikke a következőképpen rendelkezik:

„[…]

(2) A tagállamok engedélyezhetik a 4. cikkben nem említett egyéb családtagok családegyesítését, ha azok a menekült eltartottjai.

(3) Ha a menekült kísérő nélküli kiskorú, a tagállamok:

a) családegyesítési célból a 4. cikk (2) bekezdésének a) pontjában megállapított feltételek alkalmazása nélkül engedélyezik a kiskorú első fokú, egyenes ági felmenő rokonainak beutazását és tartózkodását;

[…]”

7. A 2003/86 irányelv 12. cikke értelmében:

„(1) A 7. cikktől eltérve, a tagállamok nem írják elő a menekült, illetve családtagja/családtagjai számára, hogy a 4. cikk (1) bekezdésében említett családtagokra vonatkozó kérelem tekintetében bizonyítékot szolgáltassanak arra nézve, hogy a menekült megfelel a 7. cikkben megállapított követelményeknek.

[…]

A tagállamok előírhatják a menekült számára, hogy tegyen eleget a 7. cikk (1) bekezdésében említett feltételeknek, ha a családegyesítésre irányuló kérelmet nem nyújtják be a menekültstátus megadása után három hónapon belül.”

B. Az osztrák jog

8. A releváns nemzeti jogi rendelkezéseket a 2005. augusztus 16-i Bundesgesetz über die Niederlassung und den Aufenthalt in Österreich (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetzes – NAG) (az Ausztriában való letelepedésről és tartózkodásról szóló szövetségi törvény, a továbbiakban: NAG)[3] 11. és 46. §-a, valamint a 2005. augusztus 16-i Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (Asylgesetz 2005) (menedékjogról szóló szövetségi törvény, a továbbiakban: AsylG 2005) 34. és 35. §-a képezi.[4]

III. Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

9. RI 1999. szeptember 1-jén született szíriai állampolgár. Kísérő nélküli kiskorúként 2015. december 31-én érkezett Ausztriába, és 2016. január 8-án nemzetközi védelem iránti kérelmet terjesztett elő. A Bundesamts für Fremdenwesen und Asyl (idegenrendészeti és menekültügyi szövetségi hivatal, Ausztria) RI részére menekültstátuszt adott, mialatt az utóbbi kiskorú volt, és e határozatáról 2017. január 5-én értesítette őt. Három hónappal és egy nappal ezt követően, 2017. április 6-án RI szülei, CR és GF, valamint felnőtt lánytestvére, TY[5] engedélyt kértek[6] Ausztria szíriai nagykövetségétől arra, hogy családegyesítés céljából beutazhassanak Ausztriába és RI-vel együtt ott tartózkodhassanak. RI e kérelmek benyújtásának időpontjában kiskorú volt. Az osztrák nagykövetség azzal az indokkal utasította el e kérelmeket,[7] hogy RI a családegyesítési eljárás során nagykorúvá vált. E határozat ellen nem nyújtottak be fellebbezést, és az 2018. június 26-án jogerőre emelkedett.

10. 2018. július 11-én CR, GF és TY a NAG 46. §-a (1) bekezdésének 2. pontja alapján családegyesítés céljából tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtottak be a Landeshauptmann von Wienhez (Bécs tartományfőnöke, Ausztria). CR és GF a 2003/86/EK irányelvből eredő jogaikra hivatkoztak. TY az Emberi Jogok Európai Egyezményének (kihirdette: 1993. évi XXXI. tv.; a továbbiakban: EJEE) 8. cikkére alapozta kérelmét. A Landeshauptmann von Wien (Bécs tartományfőnöke) 2020. április 20-án elutasította e kérelmeket, mivel azokat nem a menekültstátusz megadását követő három hónapon belül nyújtották be.

11. CR, GF és TY (a továbbiakban: felperesek) a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) előtt megtámadták ezeket a határozatokat. E bíróság többek között azt kérdezi, hogy a felperesek a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján jogosultak-e a családegyesítésre, tekintettel arra, hogy RI a családegyesítési eljárás során nagykorúvá vált. Nemleges válasz esetén azt szeretné megtudni, hogy mikor kellett volna benyújtani a családegyesítés iránti kérelmet ahhoz, hogy ez a jog fennálljon.

[3] BGBl. I, 100/2005. sz. A 2018. augusztus 14-i változatot kell alkalmazni a jelen eljárásra. BGBl. I, 56/2018. sz.

[4] BGBl. I, 100/2005. sz. A 2017. október 18-i változatot kell alkalmazni a jelen eljárásra. BGBl, I, 145/2017. sz.

[5] 1988. augusztus 15-én született. CR, GF és TY szíriai állampolgárok.

[6] Az AsylG 2005 35. §-a értelmében.

[7] Az e kérelmeket elutasító határozatot 2018. május 29-én kézbesítették.

12. A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) a tárgyalást követően megállapította, hogy a felperesek nem jogosultak „szabványosnak" tekintett szálláshelyre,[8] nem rendelkeznek olyan „egészségbiztosítással", valamint stabil és rendszeres fedezettel,[9] és nem rendelkeznek Ausztriában bevételi forrással.[10] Így nem felelnek meg a 2003/86 irányelv 7. cikkében foglalt követelményeknek. A kérdést előterjesztő bíróság azt is megállapította, hogy a szüleivel Szíriában élő TY cerebrális parézisben szenved, amelynek következtében kerekesszékre és napi személyes gondozásra szorul, beleértve az étkezéshez nyújtott segítséget is. Az édesanyja, CR gondoskodik róla. TY szülei nem hagyhatják őt egyedül, mivel az édesanyja által biztosított gondozás egyébként nem áll rendelkezésre Szíriában, és más családtagja nem tartózkodik ott.

13. A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) megállapította, hogy mivel az Osztrák Köztársaság nem alkalmazza a 2003/86 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében foglalt lehetőséget, TY az osztrák jog értelmében nem minősül családtagnak a családegyesítés szempontjából. A kérdést előterjesztő bíróság tehát úgy véli, hogy RI szülei kénytelenek lennének lemondani a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési jogukról, ha RI lánytestvére, TY nem kapna velük egyidejűleg tartózkodási engedélyt. Azt kérdezi, hogy az EUMSZ 20. cikknek a Ruiz Zambrano ítéletben[11] és a Dereci és társai ítéletben[12] foglalt értelmezése alkalmazható-e analógia útján a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési jog gyakorlására, kiterjesztve ezen irányelv hatályát az abban kifejezetten nem említett személyek kategóriáira is. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy az osztrák jog szerint TY az EJEE 8. cikke alapján a magán- és családi életével kapcsolatos kényszerítő okokból jogosult lehet tartózkodási engedélyre. Mindazonáltal úgy véli, hogy az uniós jog szerinti tartózkodási engedélyhez való jog nagyobb védelmet nyújthat, mint az, amely az EJEE 8. cikkének az osztrák hatóságok általi alkalmazása révén elérhető lenne.

14. E körülmények között a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Hivatkozhatnak-e a menedékjog iránti kérelmét kísérő nélküli külföldi kiskorúként benyújtó és még kiskorúként menedékjogban részesülő harmadik országbeli állampolgár szülei a [2003/86 irányelv] ezen irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összhangban értelmezett 2. cikkének f) pontjára azután is, hogy a menekült a menedékjog megadását követően, azonban a tartózkodási engedélynek a szülei részére történő megadására irányuló eljárás során nagykorúvá vált?

2) Amennyiben az 1. kérdésre igenlő választ kell adni: szükséges-e ilyen esetben az, hogy a harmadik országbeli állampolgár szülei a Bíróság 2018. április 12-i A és S ítéletében ([EU:C:2018:248,] C-550/16, 61. pont) említett, családegyesítés iránti kérelem benyújtására vonatkozó »[azon időponttól kezdődő,] főszabály szerint három hónapos határidő[t betartsák] […], amelyben az érintett kiskorút menekültként elismerték«?

[8] Lásd a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontját.

[9] Lásd a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját.

[10] Lásd a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontját.

[11] 2011. március 8-i Ruiz Zambrano ítélet (C-34/09, EU:C:2011:124).

[12] 2011. november 15-i Dereci és társai ítélet (C-256/11, EU:C:2011:734).

3) Amennyiben az 1. kérdésre igenlő választ kell adni: meg kell-e adni a tartózkodási engedélyt közvetlenül az uniós jog alapján a menekült jogállásúként elismert személy nagykorú, harmadik ország állampolgárságával rendelkező lánytestvérének, ha a menekült szülei a tartózkodási engedélynek a menekült nagykorú lánytestvére részére történő megadásának megtagadása esetében ténylegesen arra kényszerülnének, hogy lemondjanak a [2003/86] irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési jogukról, mivel a menekült e nagykorú lánytestvére egészségi állapota miatt mindenképpen állandó szülői gondozásra szorul, és ezért nem maradhat egyedül a származási országban?

4) Amennyiben a 2. kérdésre igenlő választ kell adni: milyen szempontokat kell figyelembe venni annak időbeli megfelelőség szempontjából történő értékelése során, hogy az ilyen családegyesítés iránti kérelmet a Bíróság 2018. április 12-i A és S ítéletében ([EU:C:2018:248,] C-550/16, 61. pont) foglalt megállapítások értelmében »főszabály szerint« három hónapon belül nyújtották-e be?

5) Amennyiben a 2. kérdésre igenlő választ kell adni: hivatkozhatnak-e a menekült szülei a [2003/86] irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési jogukra azután is, hogy a kiskorú személy menekültkénti elismerésének napja és családegyesítés iránti kérelmük között három hónap és egy nap telt el?

6) Megkövetelheti-e főszabály szerint a menekült szüleitől a tagállam a [2003/86] irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési eljárásban, hogy teljesítsék a [2003/86] irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeket?

7) Függ-e a [2003/86] irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett feltételek teljesítésének a [2003/86] irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítés során történő megkövetelése attól, hogy a [2003/86] irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében a családegyesítésre irányuló kérelmet a menekültstátusz megadása után három hónapon belül nyújtották-e be?”

IV. A Bíróság előtti eljárás

15. 2021. július 9-én a Bíróság elnöke a C-279/20. sz. ügyben, valamint az eljárást befejező határozatnak a C-273/20. és C-355/20. sz. egyesített ügyekben való meghozataláig felfüggesztette a jelen ügyben folyamatban lévő eljárást. 2022. augusztus 8-án a Bíróság elnöke azt kérdezte a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy az említett ügyekben hozott ítéletek fényében egészében vagy részben fenn kívánja-e tartani az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét.[13] A kérdést előterjesztő bíróság 2022. szeptember 6-án visszavonta az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében foglalt első kérdést, de a második–hetedik kérdés tekintetében fenntartotta kérelmét.

16. A felperesek, Hollandia és az osztrák kormány, valamint az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be. A 2023. február 14-i tárgyaláson ugyanezen felek előadták szóbeli előterjesztéseiket, és válaszoltak a Bíróság kérdéseire.

[13] 2022. augusztus 1-jei Bundesrepublik Deutschland (Nagykorúvá vált gyermek családegyesítése) ítélet (C-279/20, EU:C:2022:618); 2022. augusztus 1-jei Bundesrepublik Deutschland (Kiskorú menekülttel való családegyesítés) ítélet (C-273/20 és C-355/20, EU:C:2022:617).

V. Értékelés

17. A Bíróság kérésének megfelelően véleményemet a harmadik kérdés elemzésére korlátozom. [14]

18. A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) lényegében azt kérdezi, hogy a kísérő nélküli kiskorú menekült harmadik ország állampolgárságával rendelkező felnőtt lánytestvére, akit egészségi állapota miatt teljes mértékben a szülei tartanak el, jogosult-e az uniós jog alapján tartózkodási engedélyre, ha az engedély megadásának megtagadása azt eredményezi, hogy a szülei nem élhetnek a családegyesítési jogukkal. [15] A felperesek és a Bizottság úgy véli, hogy erre a kérdésre igenlő választ kell adni. A holland és az osztrák kormány nemleges választ javasol.

19. A felperesek előadják, hogy TY egészségi állapotára tekintettel a családegyesítés megtagadása azt jelentené, hogy a szülei, CR és GF nem tudnák gyakorolni a fiukkal, RI-vel való családegyesítéshez való jogukat, ez tehát megfosztaná e jogot minden gyakorlati hatásától. Ez az eredmény ellentétes a 2003/86 irányelvnek a családegyesítés előmozdítására irányuló célkitűzésével, és azzal a követelménnyel, hogy különös figyelmet kell fordítani a menekültek helyzetére. Emellett ellentétes a tényleges érvényesülés elvével is, amely szerint a nemzeti jogszabályi rendelkezések nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását. A Bizottság úgy véli továbbá, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy a kísérő nélküli kiskorú menekült fogyatékossággal élő felnőtt lánytestvére is az irányelv hatálya alá tartozik, annak érdekében, hogy az előbbi élhessen a szüleivel való családegyesítés jogával.

20. A holland kormány úgy véli, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdése a) pontja hatályának oly módon történő kiterjesztése, hogy az a kísérő nélküli kiskorú menekült fogyatékossággal élő felnőtt lánytestvérére is vonatkozzon, hatástalanná tenné ezen irányelv azon rendelkezéseit, amelyek kifejezetten lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy kiterjesszék a családegyesítéssel élni jogosult személyek körét. Az osztrák kormány azt állítja, hogy a 2003/86 irányelv hatályának kiterjesztése ellentétes az uniós jogalkotó kifejezett akaratával, mivel ez az intézkedés kimerítően meghatározza a családegyesítési joggal rendelkező személyek kategóriáit.

21. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy RI-nek a szüleivel való családegyesítéshez való jogának gyakorlása attól függ, hogy a szüleivel egyidejűleg TY-nak is megadják-e a tartózkodási jogot. [16] Ezért először meg kell vizsgálnom RI-nek a szüleivel való családegyesítéshez való jogát az uniós jog alapján, mielőtt megvizsgálnám, hogy TY jogosult-e ennek alapján tartózkodási engedélyre.

[14] Mivel a harmadik és a hatodik kérdés részben átfedik egymást, a kérdést előterjesztő bíróság hatodik kérdésére a Bíróság határozathozatalának elősegítése érdekében szükséges mértékben kitérek.

[15] A harmadik kérdés azon az előfeltevésen alapul, hogy egy olyan menekült (RI) harmadik ország állampolgárságával rendelkező szülei (CR és GF), aki kísérő nélküli kiskorúként a nagykorúság elérése előtt kért és kapott menedékjogot, hivatkozhatnak a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 2. cikkének f) pontjára, még akkor is, ha e menekült a nagykorúságot a menedékjog megadása után, de a családegyesítési eljárás során érte el.

[16] A 2003/86 irányelv 13. cikkének (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy amint elfogadták a családegyesítésre irányuló kérelmet, „az érintett tagállam legalább egy évre szóló első tartózkodási engedélyt ad meg a családtagok számára. Ez a tartózkodási engedély megújítható.” A 2003/86 irányelv 13. cikkének (1) bekezdése is előírja, hogy amint elfogadták a családegyesítésre irányuló kérelmet, „a tagállam engedélyezi a családtag vagy családtagok beutazását”.

A. A kísérő nélküli kiskorú menekültnek a szüleivel való családegyesítéshez való joga – A 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja

22. A 2003/86 irányelv, amelynek célja a harmadik országbeli állampolgároknak a tagállamokba való beilleszkedésének megkönnyítése azáltal, hogy a családegyesítés révén lehetővé teszi a családi életet, meghatározza a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok családegyesítési jogának gyakorlására vonatkozó feltételeket.[17] A 2003/86 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy a családegyesítés iránti kérelmeket az érintett kiskorú gyermekek érdekében és a családi élet előmozdítása érdekében bírálják el.[18] A 2003/86/EK irányelvet többek között az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 7. cikkének és 24. cikke (2) és (3) bekezdésének fényében kell értelmezni és alkalmazni.[19] A Charta 7. cikke elismeri a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogot.[20] Ezt a rendelkezést a gyermek mindenekfelett álló – az Alapjogi Charta 24. cikkének (2) bekezdésében elismert – érdekének figyelembevételére vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben kell olvasni. Figyelembe kell venni a gyermeknek a szülőjével való rendszeres és személyes kapcsolattartásra vonatkozó – az Alapjogi Charta 24. cikkének (3) bekezdésében kifejezett –igényét.[21]

23. A 2003/86 irányelv 4. cikke felsorolja a harmadik országbeli állampolgár azon családtagjait, akik számára a tagállamoknak – esettől függően – az említett irányelv értelmében vett családegyesítési jogot kell vagy lehet elismerniük.[22] A 2003/86 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szabályozza a családegyesítő családmagja tagjainak, nevezetesen házastársának és kiskorú gyermekeinek családegyesítési jogát.[23] A 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja akként rendelkezik, hogy a tagállamok bizonyos körülmények között engedélyezhetik a családegyesítő vagy házastársa szüleinek családegyesítését. A szülőkkel való családegyesítés lehetőségét tehát főszabály szerint az egyes tagállamoknak e rendelkezés alapján kell megállapítaniuk. E jog gyakorlása attól a feltételtől függ, hogy a szülők a családegyesítő eltartottjai, és a származás szerinti országban nem részesülnek megfelelő családi támogatásban.[24] A 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési jog gyakorlásának emellett a 2003/86 irányelv „IV. fejezet[é]ben […] megállapított feltételeknek” is meg kell felelnie.

24. A 2003/86 irányelv IV. fejezetében foglalt 7. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy előírják arra vonatkozó bizonyíték szolgáltatását, hogy a családegyesítő a) az érintett tagállamban egy hasonló család számára szabványosnak tekintett szálláshellyel rendelkezik; b) saját maga és családtagjai számára egészségbiztosítással rendelkezik; és c) az érintett tagállam szociálissegély-rendszeréhez történő folyamodás nélkül a saját maga és

[17] Erre a 2003/86 irányelv (4) preambulumbekezdése és 1. cikke hivatkozik.

[18] 2022. augusztus 1-jei Bundesrepublik Deutschland (Kiskorú menekülttel való családegyesítés) ítélet (C-273/20 és C-355/20, EU:C:2022:617, 35. és 39. pont).

[19] Lásd a 2003/86 irányelv (2) preambulumbekezdését.

[20] Amennyiben a Charta 7. cikke olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az EJEE 8. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogoknak, azok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni: 2011. november 15-i Dereci és társai ítélet (C-256/11, EU:C:2011:734, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[21] 2019. március 13-i E. ítélet (C-635/17, EU:C:2019:192, 55. és 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[22] 2019. december 12-i Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Családegyesítés – A menekült lánytestvére) ítélet (C-519/18, EU:C:2019:1070, 35. pont). A 2003/86 irányelv 4. cikke nem kimerítő. Lásd például a 2003/86 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését.

[23] Lásd a 2003/86 irányelv (9) preambulumbekezdését. A 2012. december 6-i O és társai ítéletben (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 64. és 65. pont) a Bíróság megállapította, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a „családmag” tág fogalmát használja. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 2003/86 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a tagállamok részére pontos, pozitív kötelezettségeket ír elő, amelyeknek világosan meghatározott alanyi jogok felelnek meg, mivel ugyanezen irányelv az általa meghatározott esetekben a tagállamok részére mérlegelési mozgástér nélkül előírja a családegyesítő bizonyos családtagjai családegyesítésének engedélyezését. 2019. november 20-i Belgische Staat (Hallgatólagos elfogadási rendszer) ítélet (C-706/18, EU:C:2019:993, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[24] 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248, 34. pont).

családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres forrásokkal rendelkezik. Mivel a 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a „-hat” képzőt használja, a tagállamok eltekinthetnek az e rendelkezés által előírt követelményektől.

25. Bizonyos esetekben a menekültekre a családegyesítési jog gyakorlására vonatkozóan kedvezőbb feltételeket vonatkoznak.[25] A 2003/86 irányelv 10. cikkének (3) bekezdése kifejezetten a kísérő nélküli kiskorú menekültek helyzetével foglalkozik. Az irányelv kedvezményes bánásmódot[26] biztosít számukra azáltal, hogy biztosítja többek között a szüleikkel[27] vagy törvényes gyámjukkal[28] való családegyesítést anélkül, hogy bizonyos, az említett irányelv alapján egyébként alkalmazandó feltételeket támasztana. A 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja ugyanis előírja[29] a tagállamok számára, hogy engedélyezzék a kísérő nélküli kiskorú menekültnek a szüleivel való családegyesítését az említett irányelv „4. cikk[e] (2) bekezdésének a) pontjában megállapított feltételek alkalmazása nélkül”.

26. Tekintettel arra, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja kifejezetten utal a IV. fejezetben meghatározott feltételekre, a tagállamok nem követelhetik meg a kísérő nélküli kiskorú menekülttől vagy szüleitől a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló családegyesítési eljárás során, hogy megfeleljenek a 7. cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeknek.[30] A 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja egyértelművé teszi, hogy az uniós jogalkotó kifejezetten kizárta többek között azt a követelményt, hogy a kísérő nélküli kiskorú menekültet a szülei tartsák el,[31] és hogy neki be kelljen tartania a 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését.[32] A 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdése a) pontjának ez az értelmezése összhangban áll mind a szövegkörnyezettel, mind a 2003/86 irányelv azon céljával, hogy kedvezményes védelmet biztosítson a menekülteknek, és figyelembe vegye a kiskorúak, különösen a kísérő nélküli kiskorúak kiszolgáltatott helyzetét. Ha a kísérő nélküli kiskorú menekültek szüleit a 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelmények teljesítésére kötelezné, ez korlátozná az irányelv 10. cikke (3) bekezdése a) pontjának hatékony alkalmazását és a kísérő nélküli kiskorú menekültekkel szemben biztosított kedvező bánásmódot.

[25] Lásd a 2003/86 irányelvnek „A menekültek családegyesítése” című V. fejezetét. A 2003/86 irányelv (8) preambulumbekezdése úgy rendelkezik, hogy „[k]ülönös figyelmet kell fordítani a menekültek helyzetére, a tekintetben, hogy milyen okok miatt kellett országukat elhagyniuk, és milyen okok akadályozták meg azt, hogy ott rendes családi életet éljenek. Ezért előnyösebb feltételeket kell megállapítani családegyesítési joguk gyakorlására.”

[26] 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248, 44. pont).

[27] A 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja az első fokú egyenes ági felmenő rokonokra vonatkozik.

[28] A 2003/86 irányelv 10. cikk (3) bekezdésének b) pontja.

[29] E rendelkezés a „kell” kifejezést használja. A kísérő nélküli kiskorú menekülteknek a szüleikkel való családegyesítéséhez való, a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti joga tekintetében a tagállamok nem rendelkeznek mérlegelési mozgástérrel: 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248, 43. pont).

[30] Az osztrák kormány úgy véli, hogy a 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételek a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítésre is vonatkoznak. Kiemeli, hogy a 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első albekezdése kifejezetten utal az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelményekre, és kizárja azok alkalmazását. E kormány szerint a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja nem hivatkozik kifejezetten az irányelv 7. cikke (1) bekezdésének alkalmazására, és így nem zárja ki azt.

[31] 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248, 34. pont).

[32] A 2003/86 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok nem követelhetik meg a menekülttől és/vagy a menekült családmagjának tagjától (tagjaitól), hogy teljesítse az irányelv 7. cikkében foglalt követelményeket. A 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja tehát szélesebb körű védelmet biztosít a kísérő nélküli kiskorú menekültek számára, mint a 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első albekezdése, amelynek alkalmazása a menekültekre és családmagjának tagjaira korlátozódik.

B. A kísérő nélküli kiskorú menekültnek a más családtagokkal való családegyesítéshez való joga – A 2003/86 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése és 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja

27. A Bíróság megállapította, hogy a menekült lánytestvére nem tartozik a családegyesítőnek a 2003/86 irányelv 4. cikkében említett családtagjai közé.[33] Emellett RI a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján sem jogosult a testvérével, TY-nal való családegyesítésre. E rendelkezés szövege egyértelmű: csak a kísérő nélküli kiskorú menekültekre és szüleikre vonatkozik.[34]

28. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti hatóságok nem állíthatnak ki a 2003/86 irányelven alapuló tartózkodási engedélyt olyan harmadik állambeli állampolgár részére, aki nem teljesíti az irányelv által ehhez előírt feltételeket. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a 2003/86 irányelven alapuló tartózkodási engedély megadását olyan személy részére, aki nem felel meg az abban foglalt feltételeknek, sérti ezen irányelv hatékony érvényesülését, és ellentétes az irányelv célkitűzéseivel.[35]

29. A 2003/86/EK irányelv elfogadásával, amely a Dán Királyság és Írország kivételével valamennyi tagállamra vonatkozik, az uniós jogalkotó nem kívánta kimerítően szabályozni a családegyesítéssel kapcsolatos valamennyi kérdést,[36] hanem a szubszidiaritás és az arányosság elve alapján közös minimumszabályokat állapított meg.[37] A 2003/86 irányelv tehát minimális harmonizációt ír elő, és nem zárja ki a tagállamok azon jogát, hogy a családegyesítésre vonatkozó nemzeti jog rendelkezéseit alkalmazzák azokban az esetekben, amelyekre ez az irányelv nem vonatkozik.[38] A 2003/86 irányelvben foglalt feltételek tehát nem sértik a tagállamok azon lehetőségét, hogy ezen irányelv 3. cikkének (5) bekezdése alapján nemzeti jogukra hivatkozva kedvezőbb feltételek mellett biztosítsanak beutazási és tartózkodási jogot.[39] Amennyiben valamely tagállam ilyen kedvezőbb feltételeket ír elő, a nemzeti jog, és nem a 2003/86 irányelv[40] szabályozza azok alkalmazását, kizárva ezzel a Charta alkalmazását.[41]

[33] 2019. december 12-i Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Családegyesítés – A menekült lánytestvére) ítélet (C-519/18, EU:C:2019:1070, 69. pont).)

[34] E rendelkezés elválaszthatatlanul kapcsolódik a 2003/86 irányelvben szereplő „családmag” fogalmához.

[35] 2019. november 20-i X (Hallgatólagos elfogadási rendszer) ítélet (C-706/18, EU:C:2019:993, 35. és 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[36] Lásd a 2003/86 irányelv 3. cikkének (5) bekezdését.

[37] Lásd a 2003/86 irányelv (16) preambulumbekezdését.

[38] Ebben az értelemben lásd: Pikamäe főtanácsnok Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (A család egysége – Már megadott védelem) ügyre vonatkozó indítványa (C-483/20, EU:C:2021:780, 53. pont); Hogan főtanácsnok 1/19 (Isztambuli Egyezmény) véleményre vonatkozó indítványa (EU:C:2021:198, 81. lábjegyzet).

[39] 2019. december 12-i Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Családegyesítés – A menekült lánytestvére) ítélet (C-519/18, EU:C:2019:1070, 43. pont). Lásd analógia útján: 2019. március 13-i E. ítélet (C-635/17, EU:C:2019:192, 32–43. pont), amely a 2003/86 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének c) pontját úgy értelmezi, hogy az kizárja hatálya alól a kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személynek a harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjait. Bár ezek a családtagok nem tartoznak az uniós jog hatálya alá, a tagállam a nemzeti jog alapján kedvezőbb bánásmódban részesítheti őket: 2018. november 7-i K és B ítélet (C-380/17, EU:C:2018:877, 34. és 37. pont].

[40] Lásd analógia útján: 2019. november 19-i TSN és AKT ítélet (C-609/17 és C-610/17, EU:C:2019:981, 34. és 49. pont). Lásd még analógia útján: 2021. július 15-i The Department for Communities in Northern Ireland ítélet (C-709/20, EU:C:2021:602, 82. és 83. pont) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv tekintetében (HL 2004. L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.).

[41] Lásd analógia útján: 2021. június 10-i Land Oberösterreich (Lakhatási támogatás) ítélet (C-94/20, EU:C:2021:477, 60–63. pont).

30. Az osztrák kormány a tárgyaláson megerősítette, hogy bár úgy véli, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján TY nem jogosult az RI-vel családegyesítésre, az Osztrák Köztársaság a nemzeti jog alapján az EJEE 8. cikkével összhangban biztosítja az ilyen személyek számára a családegyesítési jogot. Az Európai Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztás tükröződik mind a 2003/86 irányelv világos megfogalmazásában, mind pedig az irányelv rendelkezéseinek a Bíróság általi következetes értelmezésében.

31. A felperesek és a Bizottság mindazonáltal azt állítják, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján a kísérő nélküli kiskorú menekültnek a szüleivel való családegyesítéshez való joga tényleges érvényesülésének biztosítása érdekében e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az a fogyatékossággal élő testvérét is megilleti. Ezt a célt a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdése a) pontjának a Charta 7. és 24. cikkére figyelemmel történő értelmezésével kell elérni, amely garantálja RI-nek a szüleivel és ezen keresztül a lánytestvérével való családegyesítéshez való jogát. [42]

32. A 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontját végrehajtva a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk a Chartában foglalt alapvető jogokat, a jelen esetben a Charta 7. és 24. cikkét. E kötelezettség fennállása azonban nem támaszthatja alá a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdése a) pontjának vagy ezen irányelv bármely más rendelkezésének a kifejezett megfogalmazásukkal ellentétes értelmezését. Az ilyen *contra legem* értelmezés – akár a Charta rendelkezéseire, akár a tényleges érvényesülés elvére való hivatkozással – szintén kizárt, mivel sérti a jogbiztonság elvét. [43] A 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában a más családtagokra való utalás hiánya az uniós jogalkotó mulasztásának sem tulajdonítható, mivel az irányelv kifejezetten gondoskodott a jelen ügyben felmerülőhöz hasonló helyzetek szabályozásáról, amint azt 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja és 10. cikkének (2) bekezdése egyértelműen bizonyítja.

33. A 2003/86 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése kifejezetten lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a menekültnek az irányelv 4. cikkében nem említett egyéb családtagjai számára is biztosítsa a családegyesítési jogot, amennyiben ezek a személyek a menekült eltartottjai. [44] A 2003/86 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése az egyes tagállamoknak lehetőséget biztosít annak eldöntésére, hogy kiterjesztik-e a 2003/86 irányelv hatályát. Egyúttal jelentős mozgásteret is biztosít az egyes tagállamoknak abban, hogy kiválasszák a menekültnek a 2003/86 irányelv 4. cikkében említettektől eltérő azon más családtagjait, akikre vonatkozik e kiterjesztés. [45]

34. A Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy az Osztrák Köztársaság úgy döntött, hogy nem él a 2003/86 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében foglalt lehetőséggel. Mindenesetre TY a szüleinek és nem a testvérének, RI-nek az eltartottja. [46] A Bíróság megállapította, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eltartottsági feltételnek meg

[42] Lásd még a 2003/86 irányelv (2) preambulumbekezdését.

[43] A nemzeti jog *contra legem* értelmezésének analógiájára lásd: 2016. április 19-i DI ítélet (C-441/14, EU:C:2016:278, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az ítélkezési gyakorlat által leírt elvek az uniós és a nemzeti jog értelmezésére is vonatkoznak. Lásd még analógia útján: Lenaerts, K. és Gutiérrez-Fons, J. *To Say What the Law of the EU Is: Methods of Interpretation and the European Court of Justice*, EUI AEL 2013/9, 16. oldal, amelyben a szerzők megállapítják, hogy „az uniós jogi rendelkezés különböző lehetséges értelmezései közül azt kell előnyben részesíteni, amely alkalmas e jogi aktus hatékony érvényesülésének biztosítására. […] Magától értetődik, hogy ez az általános értelmezési elv nem lépheti át a »contra legem« határát."

[44] Lásd analógia útján: 2019. március 13-i E. ítélet (C-635/17, EU:C:2019:192, 48. pont).

[45] 2019. december 12-i Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Családegyesítés – A menekült lánytestvére) ítélet (C-519/18, EU:C:2019:1070, 39. és 40. pont). A 2003/86 irányelv (10) preambulumbekezdése szerint „a tagállamok határozhatnak arról, hogy engedélyezni kívánják-e a családegyesítést az egyenes ági felmenő rokonokra, a felnőtt, nem házas gyermekekre […]".

[46] Bár a felperesek a tárgyaláson azt állították, hogy RI havonta körülbelül 100 eurót küld a szíriai családjának, nincs bizonyíték arra vonatkozóan, hogy TY RI eltartottja lenne.

nem felelő nemzeti jogszabály ellentétes az irányelv célkitűzéseivel, mivel lehetővé teszi az ezen irányelvből eredő jogállás biztosítását az olyan személyek számára, akik nem felelnek meg az e jogállás megszerzéséhez szükséges feltételeknek.[47]

35. A Bíróság azt is kimondta, hogy a Charta nem fosztja meg a tagállamokat az arra vonatkozó hatáskörüktől, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének átültetéséről döntsenek, és megvizsgálják az e rendelkezés alapján benyújtott, családegyesítés iránti kérelmeket.[48] Ebből következik, hogy a Bíróságnak nem áll módjában a 2003/86 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének szövegét és hatályát a Charta 7. vagy 24. cikkére való hivatkozással megváltoztatni vagy kiterjeszteni.[49]

36. Ennélfogva annak megállapítását javaslom a Bíróságnak, hogy a 2003/86 irányelvnek a Charta 7. és 24. cikkének fényében értelmezett 10. cikkének (2) bekezdése és 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján RI nem jogosult a lánytestvérével, TY-nal való családegyesítésre. E rendelkezések hatályának nemkívánatos kiterjesztése ellentétes lenne a Bíróság közelmúltbeli ítélkezési gyakorlatával, aláásná a 2003/86 irányelv tényleges érvényesülését, valamint megszüntetné az Európai Unió és a tagállamok által elért, gondosan kialakított jogalkotási egyensúlyt.

37. A Bíróságnak az EUMSZ 20. cikkre és az uniós polgárságra vonatkozó ítélkezési gyakorlata, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság hivatkozott, szintén nem alkalmazható analógia útján a 2003/86 irányelv hatályának kiterjesztése érdekében.[50] A Ruiz Zambrano ítéletben[51] a Bíróság többek között kimondta, hogy az EUMSZ 20. cikkel ellentétes, ha valamely tagállam az uniós polgársággal rendelkező kiskorú gyermekeinek eltartásáról gondoskodó, harmadik országbeli állampolgártól megtagadja az azon tagállamban való tartózkodást, ahol az előbbiek tartózkodnak, és amelynek állampolgárai, mivel az ehhez hasonló döntések megfosztanák az említett gyermekeket attól, hogy uniós polgárként meglévő jogállásukkal összefüggő jogaik lényegét ténylegesen élvezzék. Ennek során a Bíróság kiemelte, hogy az uniós polgárság „a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása”.[52] A harmadik országbeli állampolgárok jogállása – ideértve a menekülteket is – nem hasonlítható össze az uniós polgárokéval, kivéve, ha az uniós jogszabályok kifejezetten hasonló jogokat és kötelezettségeket biztosítanak a harmadik országok állampolgárainak.[53]

[47] 2019. december 12-i Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Családegyesítés – A menekült lánytestvére) ítélet (C-519/18, EU:C:2019:1070, 42. pont). A 2003/86 irányelv (6) preambulumbekezdése kimondja, hogy „a családegyesítési jog gyakorlásának lényeges feltételeit közös ismérvek alapján kell meghatározni”. Lásd még analógia útján: 2018. november 7-i K és B ítélet (C-380/17, EU:C:2018:877, 48. és 49. pont), amelyben a Bíróság megállapította, hogy megfosztaná a 2003/86 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdését hatékony érvényesülésétől és egyértelműségétől, ha a tagállam nem írhatna elő határidőt a családegyesítés iránti kérelem benyújtására.

[48] 2019. december 12-i Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Családegyesítés – A menekült lánytestvére) ítélet (C-519/18, EU:C:2019:1070, 65. pont).

[49] A Charta 51. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tagállamok kizárólag annyiban címzettjei a rendelkezéseinek, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. A Charta az 51. cikkének (2) bekezdése értelmében az uniós jog alkalmazási körét nem terjeszti ki az Európai Unió hatáskörein túl, továbbá nem hoz létre új hatásköröket vagy feladatokat az Unió számára, és nem módosítja a Szerződésekben meghatározott hatásköröket és feladatokat. Lásd ebben az értelemben: 2021. július 15-i The Department for Communities in Northern Ireland ítélet (C-709/20, EU:C:2021:602, 85. pont).

[50] 2011. március 8-i Ruiz Zambrano ítélet (C-34/09, EU:C:2011:124); 2011. november 15-i Dereci és társai ítélet (C-256/11, EU:C:2011:734); 2017. május 10-i Chavez-Vilchez és társai ítélet (C-133/15, EU:C:2017:354). Lásd még: 2021. július 15-i The Department for Communities in Northern Ireland ítélet (C-709/20, EU:C:2021:602).

[51] 2011. március 8-i ítélet (C-34/09, EU:C:2011:124).

[52] 2011. március 8-i Ruiz Zambrano ítélet (C-34/09, EU:C:2011:124, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[53] Lásd például: 2003/86 irányelv (3) preambulumbekezdése és 13. cikke. Lásd még analógia útján: a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 16., 44. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 272. o.). A 2003/86 irányelv hatályának kiterjesztésére vonatkozó, a jelen indítvány 36. és 37. pontjában említett ítélkezési gyakorlat által megerősített korlátozások értelemszerűen alkalmazandók a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítésre.

C. A felnőtt, nem házas gyermekek családegyesítési joga, ha egészségi állapotuk miatt képtelenek saját magukról gondoskodni – A 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja

38. A 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja azt írja elő, hogy a tagállamok „engedélyezhetik" a családegyesítő és házastársa felnőtt, nem házas gyermekeinek beutazását és tartózkodását, azzal a feltétellel, hogy a szóban forgó gyermekek egészségi állapotuk miatt képtelenek saját magukról gondoskodni. Ebben az összefüggésben a 2003/86 irányelv IV. fejezetében meghatározott feltételeket be kell tartani.

39. Eltekintve attól, hogy nem világos, hogy az Osztrák Köztársaság élt-e a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt lehetőséggel,[54] e rendelkezés a családegyesítő családmagjának tagjaira, nem pedig testvéreire vonatkozik. TY tehát nem hivatkozhat annak feltételeire, hogy érvényesítse az RI-vel való családegyesítéshez való jogát. Amint arra a jelen indítvány 36. és 37. pontja is rámutat, a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a 2003/86 irányelv célkitűzéseivel ellentétes, ha az irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja által biztosított védelmet más személyekre is kiterjesztik. A Charta sem érvényesülhet oly módon, hogy korlátozza a tagállamok választási lehetőségét e rendelkezés alkalmazása tekintetében.[55]

40. Míg RI és lánytestvére, TY a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján nem jogosult a családegyesítésre, addig szülei, CR és GF az irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján jogosultak az RI-vel való családegyesítésre. A családegyesítés iránti kérelmük elfogadását követően CR-nek és GF-nek a 2003/86 irányelv 13. cikkének (2) bekezdése értelmében joga van tartózkodási engedélyt szerezni az Osztrák Köztársaságban. Az O és társai ítéletben[56] a Bíróság megjegyezte, hogy egy harmadik ország valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó állampolgárai tekintetében, akik családegyesítésért folyamodnak, el kell ismerni, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében „családegyesítőnek" minősülnek. CR és GF jogosult a TY-nal való családegyesítésre a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében, feltéve, hogy az Osztrák Köztársaság él ezzel a lehetőséggel. Miután a tagállamok élnek ezzel a lehetőséggel, végrehajtják az uniós jogot. Az e célt szolgáló nemzeti szabályozásnak tehát meg kell felelnie a Chartában foglalt alapvető jogoknak és az arányosság elvének.[57]

41. CR, GF és TY együtt kérte az RI-vel való családegyesítést. Tekintettel családi kapcsolatuk természetére és TY súlyos fogyatékosságára, kérelmeiket egyidejűleg kell megvizsgálni[58] annak érdekében, hogy megbizonyosodjanak az uniós jogból eredő valamennyi jogukról és kötelezettségükről, beleértve a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontját, 10. cikke (3) bekezdésének a) pontját és 13. cikkét, a Charta 7. cikkének, valamint 24. cikke (2) és

[54] A holland kormány a tárgyaláson – anélkül, hogy az osztrák kormány azt vitatta volna – jelezte, hogy az Osztrák Köztársaság élt a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti lehetőséggel.

[55] Lásd analógia útján: 2019. december 12-i Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Családegyesítés – A menekült lánytestvére) ítélet (C-519/18, EU:C:2019:1070, 42. és 65. pont).

[56] 2012. december 6-i O és társai ítélet (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 68. pont).

[57] Lásd analógia útján: 2019. december 12-i Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Családegyesítés – A menekült lánytestvére) ítélet (C-519/18, EU:C:2019:1070, 61–67. pont).

[58] Az osztrák kormány a tárgyaláson megerősítette, hogy valamennyi szóban forgó kérelmet egyidejűleg vizsgálják.

(3) bekezdésének fényében értelmezve.[59] E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 2003/86 irányelv 17. cikke előírja a családegyesítés iránti kérelmek egyedi vizsgálatát. Az illetékes nemzeti hatóságoknak a 2003/86 irányelv végrehajtása és az ilyen kérelmek vizsgálata során el kell végeznie az összes szóban forgó érdek kiegyensúlyozott és méltányos értékelését.[60] Figyelembe kell venni a kiskorú gyermekek mindenek felett álló érdekeit és a kísérő nélküli kiskorú menekültek különleges körülményeit is.[61]

42. Ennélfogva ellentétes a 2003/86 irányelv célkitűzéseivel, valamint a Charta 7. cikkével és 24. cikkének (2) és (3) bekezdésével, ha a CR-hez és/vagy GF-hez hasonló kérelmezőknek[62] az említett irányelv 13. cikkének (2) bekezdése szerinti tartózkodási engedéllyel kell rendelkezniük, mielőtt TY-nak a szüleivel való családegyesítés iránti kérelmét az említett irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján megvizsgálnák. Az ilyen szétaprózott megközelítés ráadásul aláásná RI-nek a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési jogát.

43. Az Osztrák Köztársaság előírhatja, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti családegyesítés feltétele az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelmények teljesítése. E követelmények csak TY-ra vonatkoznak, mivel CR és GF a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében mentesül ez alól.[63] A Bíróság megállapította, hogy mivel a családegyesítés engedélyezése tekinthető főszabálynak, az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt lehetőséget szűken kell értelmezni. A tagállamok csak oly módon élhetnek a számukra biztosított mérlegelési mozgástérrel, hogy az ne veszélyeztesse az irányelvnek a családegyesítés elősegítésére irányuló célját.[64] A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az illetékes hatóságok eleget tesznek-e a 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt, valamint az e rendelkezéssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatból eredő követelményeknek.

VI. Végkövetkeztetés

44. A fenti megfontolások tükrében azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria) által feltett harmadik kérdésre a következőképpen válaszoljon:

A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontját, 10. cikke (3) bekezdésének a) pontját, 13. cikkének (2) bekezdését és 17. cikkét, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikkét és 24. cikkének (2) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a kísérő nélküli kiskorú menekült nagykorú,

[59] Lásd analógia útján: egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.). A 604/2013 rendelet 16. cikkének (1) bekezdése többek között előírja, hogy amennyiben a kérelmező súlyos fogyatékosság miatt valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó szülője (szülei) támogatására szorul, az adott tagállam a kérelmezőt rendszerint együtt tartja vagy egyesíti e szülővel. Az említett rendelet (17) preambulumbekezdése szerint e rendelkezés célja, hogy lehetővé tegye a tagállamok számára a „családtagok” egyesítését, amennyiben humanitárius okból szükséges. Lásd még analógia útján: 2012. november 6-i K ítélet (C-245/11, EU:C:2012:685, 26–54. pont).

[60] 2016. április 21-i Khachab ítélet (C-558/14, EU:C:2016:285, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[61] Lásd analógia útján: 2018. november 7-i K és B ítélet (C-380/17, EU:C:2018:877, 26–36. pont).

[62] CR és GF a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján jogosult az RI-vel való családegyesítésre, és így az említett irányelv 13. cikkének (2) bekezdése alapján tartózkodási engedélyre jogosultak.

[63] Lásd a jelen indítvány 26. pontját.

[64] 2010. március 4-i Chakroun ítélet (C-578/08, EU:C:2010:117, 43. pont).

fogyatékossággal élő testvére, akit egészségi állapota miatt teljes mértékben a szülei tartanak el, az uniós jog értelmében jogosult a szüleivel és testvérével való családegyesítésre, feltéve, hogy az érintett tagállam élt a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt lehetőséggel.